

RIKSDAGENS
GRUNDLAGSUTSKOTT

Helsingfors
den 15 mars 1994
Utlåtande nr 2

Till Ekonomiutskottet

När riksdagen den 11 februari 1994 remitterade regeringens proposition nr 324/1993 rd med förslag till lag om ändring av 3 a § lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt till ekonomiutskottet för beredning bestämde den samtidigt att grundlagsutskottet skall avge utlåtande om ärendet till ekonomiutskottet.

Utskottet har hört yngre regeringssekreteraren Tuula Kulovesi vid handels- och industriministeriet, ambassadrådet Pasi Patokallio vid utrikesministeriet, professorn Ilkka Saraviita, juris doktorn, kansler Kauko Sipponen och professorn Kaarlo Tuori.

Grundlagsutskottet har behandlat ärendet från statsförfattningsrättslig synpunkt och anför vördsamt följande.

Regeringens proposition

Regeringen föreslår att lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt skall ändras. Ändringen innebär att det kommer att krävas tillstånd för transitering av produkter som omfattas av exportkontroll.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfast.

Den föreliggande lagen har stiftats i grundlagsordning. Dess tillämpningsområde kommer att breddas en aning i och med att lagen nu också kommer att stadga om kontroll av transitering. Enligt motiveringen till lagstiftningsordningen är det dock bara fråga om en ringa komplettering av lagen, som inte står i strid med den allmänna avsikten med den. Hänvisande till grundlagsutskottets utlåtande nr 14/1985 rd framhåller regeringen att lagförslaget kan behandlas i den ordning som föreskrivs i 66 § riksdagsordningen.

Utskottets ställningstaganden

Lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt är ursprungligen stiftad i grundlagsordning. Samma lagstiftningsordning tillämpades 1992 när lagen kompletterades med en 3 a §. Den föreliggande ändringen gäller 3 a §. Sett ur statsförfattningsrättslig synvinkel är det nu fråga om en ändring av en lag som stiftats som undantag från en grundlag, en så kallad undantagslag.

I sin vedertagna tolkningspraxis har grundlagsutskottet (senast GrUU 1/1994 rd) utgått från att en undantagslag kan ändras i vanlig lagstiftningsordning, om den nya lagen inte utvidgar det undantag som gjorts i grundlagen genom den lag som föreslås bli ändrad. Utskottet har därtill ansett (t.ex. GrUU 37/1992 rd) att tillägg och ändringar som är oväsentliga för helheten och som i och för sig innebär en obetydligt större avvikelse från grundlagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning, om det totalarrangemang som ursprungligen stadgades som undantag från grundlagen inte på detta sätt ändras till sin natur och till sin betydelse i sak.

Att 3 a § stiftades i grundlagsordning berodde på att förslaget gjorde det möjligt "att genom förordning reglera frågor som ansluter sig till det egendomsskydd som garanteras medborgarna i 6 § regeringsformen" (RP 16/1992 rd). Enligt lagförslaget kan det genom förordning stadgas om inskränkningar i transiteringen.

I statsförfattningsrättsligt hänseende gäller lagförslaget en ytterligare delegering av lagstiftande makt som gäller egendomsskydd enligt regeringsformen. Ändringen av 3 a § har samma syfte som den ursprungliga paragrafen. Därför kan man utgå från att den föreslagna lagen inte ändrar det tidigare totalarrangemanget, vare sig till dess natur eller dess betydelse i sak. En inskränkning av transiteringen kan därtill med stöd

av den gällande lagen tolkas som kompletterande kontroll vid sidan av eventuella exportbegränsningar. I så fall kan den kompletterande kontrollen endast anses vara ett oväsentligt tillägg i relation till det redan stadgade undantaget från grundlagen. På grundval av detta anser utskottet att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Niinistö samt medlemmarna Kaarilahti, Koskinen, Laine, M. Laukkanen, J. Leppänen,

På grundval av det ovanstående anför grundlagsutskottet vördsamt

att lagförslaget kan behandlas i den ordning som föreskrivs i 66 § riksdagsordningen.

Moilanen, Varpasuo, Vistbacka, Vuoristo, Vähänäkki och Väistö.
